

**“เลือกตั้งทิศทางใหม่ เตรียมตัวอย่างไร
ผู้บริหารและสมาชิก”**

นายมานิช นามเดช

กม. ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น

- ▶ ๑. พรบ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒
- ▶ ๒. พรบ.ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒
- ▶ ๓. พรบ.ระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒
- ▶ ๔. พรบ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒
- ▶ ๕. พรบ.เทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒
- ▶ ๖. พรบ.องค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

สรุปสาระสำคัญของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นที่ปรับเปลี่ยนไป

- ▶ ๑. อำนาจหน้าที่ในการจัดการเลือกตั้ง : ใครจัดการเลือกตั้ง
- ▶ ๒. กำหนดระยะเวลาการจัดการเลือกตั้ง : เลือกตั้งเมื่อใด
- ▶ ๓. ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง : ใครมีสิทธิเลือกตั้งได้บ้าง
- ▶ ๔. ผู้มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง : ใครมีสิทธิลงสมัครได้บ้าง (การเข้าสู่ตำแหน่ง/คุณสมบัติ/ลักษณะต้องห้าม/การพ้นจากตำแหน่ง)
- ▶ ๕. การจัดการเลือกตั้ง : จนท.จัดการเลือกตั้งอย่างไร
- ▶ ๖. การโต้แย้งคัดค้านการเลือกตั้ง : ทำอย่างไรเมื่อไม่พอใจผลเลือกตั้ง
- ▶ ๗. ความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง : ข้อควรระวัง

๑. อำนาจหน้าที่ในการจัดการเลือกตั้ง : ใครจัดการเลือกตั้ง

- ▶ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
- ▶ อาจมอบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่นของรัฐเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการเลือกตั้งแทน (มาตรา ๕)

๑. อำนาจหน้าที่การจัดการเลือกตั้ง : ใครจัดการเลือกตั้ง

- ▶ คณะกรรมการเลือกตั้ง (กกต.)
- ▶ ผอ.เลือกตั้งประจำจังหวัด
- ▶ ผอ.เลือกตั้งประจำ อปท. (หน.พนง.ส่วนท้องถิ่นของ อปท.)
- ▶ คณะกรรมการเลือกตั้งประจำ อปท.
- ▶ จพง.ผู้ดำเนินการเลือกตั้ง (คกก.ประจำหน่วยฯ และ จนท.รปภ.)
- ▶ ศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค

๒. กำหนดระยะเวลาการจัดการเลือกตั้ง : เลือกตั้งเมื่อใด

- ▶ พรบ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒
- ▶ มาตรา ๒ พระราชบัญญัติให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
- ▶ มาตรา ๑๔๒ ในการเลือกตั้งครั้งแรกภายหลังจากที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เมื่อคณะกรรมการความสงบแห่งชาติเห็นสมควรให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ให้แจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ และเมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นแล้ว ให้ประกาศคณะกรรมการความสงบแห่งชาติและคำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ดังต่อไปนี้ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นและกำหนดวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตลอดจนบังคับสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น (๑) ... (๒) ... (๓) ...

๒. กำหนดระยะเวลาการจัดการเลือกตั้ง : เลือกตั้งเมื่อใด

- ▶ พรบ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒
- ▶ **มาตรา ๑๑** ให้จัดการเลือกตั้งภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นดำรงตำแหน่งครบวาระ หรือภายในหกสิบวันนับแต่วันที่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุอื่นใดนอกจากครบวาระ เว้นแต่ในกรณีของสมาชิกสภาท้องถิ่นถ้าวาระการดำรงตำแหน่งเหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันจะไม่จัดการเลือกตั้งก็ได้
- ▶ ในกรณีเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้สมาชิกภาพของผู้ได้รับเลือกตั้งเริ่มนับแต่วันที่เลือกตั้ง และให้ผู้นั้นอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เหลืออยู่
- ▶ คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจมีคำสั่งให้ยื่นหรือขยายระยะเวลาให้มีการจัดการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งได้ตามความจำเป็นเมื่อมีเหตุกรณีพิเศษ โดยต้องระบุเหตุผลผลการมีคำสั่งดังกล่าวด้วย

๓. ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง : ใครมีสิทธิเลือกตั้งได้บ้าง

- ▶ พรบ. อบต. มาตรา ๔๗
- ▶ พรบ. การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒
- ▶ **มาตรา ๓๘** บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
 - (๑) มีสัญชาติไทย แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทย โดยการแปลงสัญชาติ ต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี
 - (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีในวันเลือกตั้ง
 - (๓) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันเลือกตั้ง และ
 - (๔) **คุณสมบัติอื่นตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด**

๓. ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง : ใครมีสิทธิเลือกตั้งได้บ้าง

- ▶ พรบ. อบต. มาตรา ๔๗
- ▶ พรบ. การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒
- ▶ มาตรา ๓๘ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้ง
 - (๑) มีสัญชาติไทย แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทย โดยการแปลงสัญชาติ ต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี
 - (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีในวันเลือกตั้ง
 - (๓) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันเลือกตั้ง และ
 - (๔) คุณสมบัติอื่นตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด
- ▶ ในกรณีที่มีการย้ายทะเบียนบ้านออกจากเขตเลือกตั้งหนึ่ง ไปยังอีกเขตเลือกตั้งหนึ่งภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดียวกัน อันทำให้บุคคลมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันน้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันเลือกตั้ง ให้บุคคลนั้นมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านครั้งสุดท้ายเป็นเวลาติดต่อกัน ไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

๓. ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง : ใครมีสิทธิเลือกตั้งได้บ้าง

- ▶ พรบ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒
- ▶ มาตรา ๓๙ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้ง เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง
 - (๑) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรตหรือนักบวช
 - นักพรต นักบวช ในศาสนาอื่น เช่น บาทหลวงในคริสต์ศาสนา แม่ชีในศาสนาพุทธ
 - อีหาม่า คอเต็บ บิหลัน ในศาสนาอิสลาม ไม่ถือเป็นนักบวช
 - (๒) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่
 - (๓) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย
 - (๔) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- ▶ (๕) มีลักษณะอื่นตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

๓. ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง : ใครมีสิทธิเลือกตั้งได้บ้าง

- ▶ การเสียสิทธิเนื่องจากมิได้ไปใช้สิทธิโดยมิได้แจ้งเหตุ
- ▶ มาตรา ๔๒ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใด ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมิได้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งแล้วแต่เหตุนั้นมิใช่เหตุอันสมควร ผู้นั้นถูกจำกัดสิทธิ ดังต่อไปนี้
 - (๑) สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา
 - (๒) สมัครรับเลือกเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้านตาม กม.ว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่
 - (๓) เข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
 - (๔) ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง และข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตาม กม.ว่าด้วยระเบียบข้าราชการรัฐสภา
 - (๕) ดำรงตำแหน่งรองผู้บริหารท้องถิ่น ที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่นหรือคณะที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่นตาม กม.ว่าด้วยการจัดตั้ง อปท.
 - (๖) ดำรงตำแหน่งเลขานุการประธานสภาท้องถิ่น ผช.เลขานุการประธานสภาท้องถิ่น และเลขานุการรองประธานสภาท้องถิ่นตาม กม.ว่าด้วยการจัดตั้ง อปท.

๔. ผู้มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง : ใครมีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งได้บ้าง (การเข้าสู่ตำแหน่ง/คุณสมบัติ/ลักษณะต้องห้าม/การพ้นจากตำแหน่ง)

- ▶ ๔.๑ ที่มา วาระการดำรงตำแหน่ง
- ▶ ๔.๒ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม
- ▶ ๔.๓ การพ้นจากตำแหน่ง

๔. ผู้มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง : ใครมีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งได้บ้าง (การเข้าสู่ตำแหน่ง/คุณสมบัติ/ลักษณะต้องห้าม/การพ้นจากตำแหน่ง)

- ▶ ๔.๑ ที่มา วาระการดำรงตำแหน่ง
- ▶ ผู้บริหารท้องถิ่น
 - มีจำนวน ๑ คน มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน
 - ดำรงตำแหน่งคราวละ ๔ ปี นับแต่วันเลือกตั้ง แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้
 - ในกรณีที่ดำรงตำแหน่งไม่ครบระยะเวลาสี่ปีก็ให้ถือว่าเป็นหนึ่งวาระและเมื่อได้ดำรงตำแหน่งสองวาระติดต่อกันแล้วจะดำรงตำแหน่งได้อีกเมื่อพ้นระยะเวลาสี่ปีนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

ผู้ช่วยของมูลนิธิ ID ความเคลื่อนไหว ๕๕13 ๖/๖๕๕

๔. ผู้มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง : ใครมีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งได้บ้าง (การเข้าสู่ตำแหน่ง/คุณสมบัติ/ลักษณะต้องห้าม/การพ้นจากตำแหน่ง)

- ▶ ๔.๑ ที่มา วาระการดำรงตำแหน่ง
- ▶ สมาชิกสภาท้องถิ่น
 - สภาท้องถิ่นประกอบด้วยสมาชิกสภาท้องถิ่นซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน
 - อายุของสภาท้องถิ่นมีกำหนดคราวละ ๔ ปี (ไม่มีวาระ)
 - จำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่น
 - อบจ. ตามเกณฑ์ราษฎรแต่ละจังหวัด
 - เทศบาล ตามประเภทของเทศบาล
 - อบต. ขึ้นอยู่กับจำนวนหมู่บ้านที่อยู่ในเขต อบต.

ผู้ช่วยของมูลนิธิ ID ความเคลื่อนไหว ๕๕13 ๖/๖๕๕

๔. ผู้มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง : ใครมีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งได้บ้าง (การเข้าสู่ตำแหน่ง/คุณสมบัติ/ลักษณะต้องห้าม/การพ้นจากตำแหน่ง)

▶ ๔.๒ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม

- **คุณสมบัติ**ของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น
 - ตามกฎหมายเลือกตั้ง
 - ตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- **ลักษณะต้องห้าม**ของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น
 - ตามกฎหมายเลือกตั้ง
 - ตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผู้ช่วยของปศอ ID ความเคลื่อนไหว ๕๕13 ๖/๖๕๕

๔. ผู้มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง : ใครมีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งได้บ้าง (การเข้าสู่ตำแหน่ง/คุณสมบัติ/ลักษณะต้องห้าม/การพ้นจากตำแหน่ง)

▶ ๔.๒ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม

- พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.
- มาตรา ๑๒๐ ผู้ใดลงสมัครรับเลือกตั้ง **โดยรู้อยู่แล้ว**ว่าตนเป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามในการสมัครรับเลือกตั้ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปีและปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดยี่สิบปี

ผู้ช่วยของปศอ ID ความเคลื่อนไหว ๕๕13 ๖/๖๕๕

**๔. ผู้มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง : ใครมีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งได้บ้าง
(การเข้าสู่ตำแหน่ง/คุณสมบัติ/ลักษณะต้องห้าม/การพ้นจากตำแหน่ง)**

▶ **คุณสมบัติของผู้บริหารท้องถิ่น // สมาชิกสภาท้องถิ่น**

◦ ตามกฎหมายเลือกตั้ง มาตรา ๔๕

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (๒) มีอายุ
 - สมาชิกสภาท้องถิ่น - ๒๕ ปีนับถึงวันเลือกตั้ง
 - ผู้บริหารท้องถิ่น - ๓๕ ปี นับถึงวันเลือกตั้ง (ตาม กม.จัดตั้ง อปท.)

ผู้ช่วยของปศุ ID ความเคลื่อนไหว ๕๕13 ๖/๖๕๕

**๔. ผู้มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง : ใครมีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งได้บ้าง
(การเข้าสู่ตำแหน่ง/คุณสมบัติ/ลักษณะต้องห้าม/การพ้นจากตำแหน่ง)**

▶ **คุณสมบัติของผู้บริหารท้องถิ่น // สมาชิกสภาท้องถิ่น**

◦ ตามกฎหมายเลือกตั้ง มาตรา ๔๕

- (๓) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขต อปท. ที่สมัครรับเลือกตั้งในวันสมัครรับเลือกตั้ง เป็นเวลาดำเนินการไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง
- พรบ.การทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๒
- มาตรา ๒๕ ผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านใดให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้นั้นอยู่และมีภูมิลำเนาอยู่ ณ ที่นั้น
- (๔) คุณสมบัติอื่นตามที่ กม.ว่าด้วยการจัดตั้ง อปท.กำหนด

ผู้ช่วยของปศุ ID ความเคลื่อนไหว ๕๕13 ๖/๖๕๕

การพ้นจากตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น ขาดคุณสมบัติ มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านใน อปท น้อยกว่า ๑ ปี

- ▶ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๔๐/๒๕๖๐
- ▶ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑
 - ผู้ฟ้องคดีได้ย้ายมาอยู่ในทะเบียนบ้านที่อยู่ในเขต อบต.
- ▶ ๑๘ ก.ค. ๒๕๕๑
 - ผอ.การเลือกตั้งประจำ อบต. ประกาศกำหนดให้มีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น โดยกำหนดสมัครรับเลือกตั้งระหว่างวันที่ ๒๑ ถึงวันที่ ๒๕ ก.ค. ๒๕๕๑ และกำหนดให้มีการเลือกตั้งในวันที่ ๒๔ ส.ค.๒๕๕๑
- ▶ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๔
 - มีคำสั่ง อบต. ที่ ๑๗/๒๕๕๔ แต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งรองนายก อบต. ตั้งแต่วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๔

การพ้นจากตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น/สมาชิกสภาท้องถิ่น ขาดคุณสมบัติ มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านใน อปท น้อยกว่า ๑ ปี

- ▶ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๔๐/๒๕๖๐
- ▶ เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ผู้ฟ้องคดีได้ย้ายมาอยู่ในทะเบียนบ้านที่อยู่ในเขต อบต. ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีชื่ออยู่ในท้องที่ อบต. ตั้งแต่วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ เมื่อ ผอ.การเลือกตั้งประจำ อบต. ได้มีประกาศลงวันที่ ๑๘ ก.ค. ๒๕๕๑ กำหนดให้มีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น โดยกำหนดสมัครรับเลือกตั้งระหว่างวันที่ ๒๑ ถึงวันที่ ๒๕ ก.ค. ๒๕๕๑ และกำหนดให้มีการเลือกตั้งในวันที่ ๒๔ ส.ค.๒๕๕๑ การที่ผู้ฟ้องคดีมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเขตท้องที่ อบต. โดยย้ายเข้าเมื่อวันที่ ๑๔ ก.พ. ๒๕๕๑ เมื่อนับถึงวันที่ ๒๕ ก.ค.๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันสุดท้ายที่กำหนดให้มีการรับสมัครเลือกตั้งนายก อบต. รวมเป็นระยะเวลา ๑๖๓ วัน กรณีจึงถือว่าผู้ฟ้องคดีมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขต อปท. ที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันน้อยกว่าหนึ่งปี นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งนายก อบต.

การพ้นจากตำแหน่งของสมาชิกสภาท้องถิ่น
มีได้อยู่ประจำในเขตเลือกตั้งที่ได้รับเลือกตั้งติดต่อกันเกินหกเดือน

- ▶ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๓๘/๒๕๔๖
- ▶ ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภา อบต. จะต้องมีคุณสมบัติ สองประการ ประกอบกัน คือ ต้องมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำและต้องมีชื่อ ในทะเบียน บ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ในหมู่บ้านในตำบลที่สมัคร รับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกัน ไม่น้อยกว่าหกเดือนจนถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง โดยการ พิจารณาภูมิลำเนาของบุคคลต้องพิจารณาไปตามสภาพแห่งข้อเท็จจริงของแต่ละ บุคคลว่าที่อยู่ที่เป็นแหล่งสำคัญของบุคคลนั้นอยู่ที่ใด เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดี พักอาศัยอยู่ในบ้าน ไม่มีเลขที่ตำบลนิคมสร้างตนเองลำโดมน้อย มาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๑ จนถึงปัจจุบัน ภูมิลำเนาของผู้ฟ้องคดีจึงได้แก่ตำบลนิคมสร้างตนเองลำ โดมน้อย อันเป็นที่อยู่ที่เป็นแหล่งสำคัญ ดังนั้น แม้ผู้ฟ้องคดีจะมีชื่อในทะเบียน หมู่ที่ ๑๐ ตำบลคันไร่ ผู้ฟ้องก็ยังเป็นผู้ขาดคุณสมบัติในการเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภา อบต. ตำบลคันไร่ หมู่ที่ ๑๐ เนื่องจากไม่มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ เป็นประจำในหมู่บ้านในตำบลดังกล่าว

๔. ผู้มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง : ใครมีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งได้บ้าง
(การเข้าสู่ตำแหน่ง/คุณสมบัติ/ลักษณะต้องห้าม/การพ้นจากตำแหน่ง)

- ▶ **คุณสมบัติของผู้บริหารท้องถิ่น**
 - ตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งฯ และต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้ด้วย
 - (๑) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง
 - (๒) **กรณี นายก อบจ. และนายกเทศมนตรี** ต้องสำเร็จการศึกษา **ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี** หรือเทียบเท่า หรือเคยเป็น
 - สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภา อบจ. ผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกรัฐสภา (กรณีนายก อบจ.)
 - สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกรัฐสภา (กรณีนายกเทศมนตรี)
 - (๓) **กรณีนายก อบต.** ต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าหรือเคย เป็นสมาชิกสภาตำบล สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือสมาชิกรัฐสภา (กรณีนายก อบต.)
 - กรณีวุฒิการศึกษาที่เทียบเท่าและกรณีวันอนุมัติปริญญาบัตร

สมาชิกสภาท้องถิ่น ไม่มีกำหนด (เว้นกรณี ส.อบต.)

๔. ผู้มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง : ใครมีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งได้บ้าง (การเข้าสู่ตำแหน่ง/คุณสมบัติ/ลักษณะต้องห้าม/การพ้นจากตำแหน่ง)

- ▶ **คุณสมบัติของผู้บริหารท้องถิ่น** (คำพิพากษาศาล ปค.สูงสุดที่ อ.๑๓๔๔/๒๕๖๐)
- ▶ แม้ผู้ฟ้องคดีจะมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเลขที่ ๓๕ ม.๖ ต.เอกราช อ.ป่าโมก จ.อ่างทอง ซึ่งถือว่าเป็นภูมิลำเนาของผู้ฟ้องคดีก็ตาม แต่ผู้ฟ้องคดีได้ไปเข้าบ้านเลขที่ ๖๓๓ ม.๔ ต.เขาบางแกรก อ.หนองฉาง จ.อุทัยธานี และใช้บ้านหลังดังกล่าวติดต่อเพื่อทำธุรกิจ กรณีจึงถือได้ว่าบ้านเลขที่ ๖๓๓ เป็นที่พักอาศัยหรือสถานที่ประกอบอาชีพปัจจุบัน อันเป็นถิ่นที่อยู่ประจำของผู้ฟ้องคดีอีกแห่งหนึ่งด้วย เมื่อผู้ฟ้องคดีมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ประจำในเขตบริการการเทียบระดับการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบฯ อ.เมืองอุทัยธานี ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีคุณสมบัติของผู้สมัครเข้ารับการประเมินเทียบระดับการศึกษาตามประกาศศูนย์การศึกษานอกระบบฯ อ.เมืองอุทัยธานี อีกทั้งผู้ฟ้องคดีได้เข้าร่วมกิจกรรมและผ่านการประเมินเทียบระดับการศึกษาทั้งมิติด้านความรู้และมิติด้านประสบการณ์ตามหลักสูตรจนครบถ้วน การที่ศูนย์การศึกษานอกระบบฯ อ.เมืองอุทัยธานี ออกประกาศยกเลิกหลักสูตรการศึกษาประกาศนียบัตรการประเมินเทียบระดับการศึกษาระดับ ม. ปลายที่ออกให้กับผู้ฟ้องคดี โดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีมิได้มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ประจำในเขตบริการการเทียบระดับการศึกษา จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วย กม. กรณีจึงถือได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับม. ปลายตามประกาศนียบัตรฯ ที่ศูนย์การศึกษานอกระบบฯ อ.เมืองอุทัยธานีออกให้ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนและไม่มีลักษณะต้องห้ามในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายก อบต. ดังนั้น การที่ นอภ.วินิจชัยให้พ้นจากตำแหน่ง นายก อบต. โดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีมิได้เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ม.ปลาย จึงเป็นผู้ขาดคุณสมบัติและต้องพ้นจากตำแหน่งนายก อบต. จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วย กม.

๔. ผู้มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง : ใครมีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งได้บ้าง (การเข้าสู่ตำแหน่ง/คุณสมบัติ/ลักษณะต้องห้าม/การพ้นจากตำแหน่ง)

- ▶ **ลักษณะต้องห้ามของผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายเลือกตั้ง มาตรา ๕๐**
 - (๑) ดิฉยาเสพยัติดให้ โทษ
 - (๒) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
 - บุคคลล้มละลาย (เป็น)
 - มีหนี้สินพันตัว//บุคคลธรรมดาหนี้ไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาทหรือนิติบุคคลไม่น้อยกว่าสองล้านบาท//หนี้้นนี้อาจกำหนดจำนวนได้แน่นอนไม่ว่าจะถึงกำหนดชำระโดยพลันหรือในอนาคต
 - การพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดกับการล้มละลาย
 - การเพิกถอนการเป็นบุคคลล้มละลาย
 - ขณะที่ผู้ร้องสมัครรับเลือกตั้งเป็น ส.ส. ผู้ร้องได้ถูกศาลแพ่งธนบุรีพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลายและศาลแพ่งธนบุรียังไม่ได้สั่งให้พ้นจากคดี แม้คดีดังกล่าวยังไม่ถึงที่สุดเนื่องจากผู้ร้องยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาก็ตาม ผู้ร้อง ก็ได้ชื่อว่าเป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี และเป็นบุคคลต้อง ห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็น ส.ส.ตาม รธน. (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๘/๒๕๔๘)
 - บุคคลล้มละลายทุจริต (เคยเป็น)

๔. ผู้มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง : ใครมีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งได้บ้าง (การเข้าสู่ตำแหน่ง/คุณสมบัติ/ลักษณะต้องห้าม/การพ้นจากตำแหน่ง)

- ▶ **ลักษณะต้องห้ามของผู้บริหารท้องถิ่น** ตามกฎหมายเลือกตั้ง มาตรา ๕๐
 - (๓) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใดๆ
 - (๔) เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๓๕ (๑) (๒) หรือ (๔)
 - (๑) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรตหรือนักบวช
 - คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๒๑๕/๒๕๕๕ ที่ อ.๑๒๐๒/๒๕๕๘
 - (๒) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่
 - เช่น กรณีหาเสียงโดยไม่ชอบและถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง
 - (๔) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

๔. ผู้มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง : ใครมีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งได้บ้าง (การเข้าสู่ตำแหน่ง/คุณสมบัติ/ลักษณะต้องห้าม/การพ้นจากตำแหน่ง)

- ▶ **ลักษณะต้องห้ามของผู้บริหารท้องถิ่น** (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๒๐๒/๒๕๕๘)
- ▶ การที่ นายค อบต. อุปสมบทเนื่องจากกรณีที่ นอก. ได้มีหนังสือถึง นายค อบต. เพื่อทราบและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ นายค อบต. จึงสมัครเข้าร่วมโครงการดังกล่าว โดย นอก. เป็นผู้รับรองตามบันทึกคำรับรองซึ่งมีข้อความระบุว่า นอก. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า นายค อบต.สมควรที่จะได้รับการบรรพชาอุปสมบทตามโครงการนี้ได้ อีกทั้ง นอก. ย่อมทราบดีมาโดยตลอดถึงเหตุแห่งการอุปสมบทของ นายค อบต. ประกอบกับ นายค อบต. สามารถใช้สิทธิเกี่ยวกับการลาอุปสมบทได้ตามข้อ ๒๑ ของระเบียบ มท. ว่าด้วยการลาของผู้บริหารท้องถิ่น ฯ ทั้งนี้ แม้ว่า นอก. จะได้หารือเกี่ยวกับข้อกฎหมายไปยัง ผวจ. แต่การที่ ผวจ. ตอบข้อหารือมายัง นอก. ก็เป็นเพียงการแสดงความเห็นทางกฎหมายที่มีได้กระทบต่ออำนาจในการสอบสวนและวินิจฉัยของ นอก. อันมีผลเป็นที่สุด คำวินิจฉัยของ นอก. ที่วินิจฉัยให้ความเป็นนายค อบต.ของนายค อบต. ล้นสุดลงเพราะการที่เข้าร่วมอุปสมบทตามโครงการอุปสมบทดังกล่าว จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

๔. ผู้มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง : ใครมีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งได้บ้าง (การเข้าสู่ตำแหน่ง/คุณสมบัติ/ลักษณะต้องห้าม/การพ้นจากตำแหน่ง)

- ▶ ลักษณะต้องห้ามของผู้บริหารท้องถิ่น (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๒๗๕/๒๕๕๕)
- ▶ เมื่อการเลือกตั้ง ส.ท.มีขึ้นในวันที่ ๑๕ ส.ค. ๒๕๕๕ และผู้ฟ้องคดีได้รับเลือกตั้งเป็น ส.ท. ตามประกาศ กกต.ประจำเทศบาล ลงวันที่ ๑๕ ส.ค. ๒๕๕๕ สมาชิกภาพ ส.ท.ของผู้ฟ้องคดีจึงเริ่มนับตั้งแต่วันที่ได้รับเลือกตั้ง การที่ผู้ฟ้องคดีได้ไปบรรพชาเป็นสามเณรระหว่างวันที่ ๓ ถึงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๕ เป็นเวลา ๗ วัน ทั้งที่ทราบดีว่าตนได้รับเลือกเป็น ส.ท. แม้การบรรพชาจะเป็นช่วงเวลาก่อนหรือในระหว่างประกาศรับรองผลการเลือกตั้ง โดย กกต. เมื่อวันที่ ๖ ก.ย. ๒๕๕๕ แต่เห็นได้ว่าในขณะที่บรรพชาเป็นสามเณร ผู้ฟ้องคดีมีสมาชิกภาพเป็น ส.ท.แล้ว ซึ่งการเป็นสามเณรเป็นลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งและดำรงตำแหน่ง ส.ท. สมาชิกภาพ ส.ท.ของผู้ฟ้องคดีจึงต้องสิ้นสุดลง การที่ ผวจ.มีคำสั่งแต่งตั้งกรรมการสอบสวนและมีคำวินิจฉัยให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจาก ส.ท. จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

๔. ผู้มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง : ใครมีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งได้บ้าง (การเข้าสู่ตำแหน่ง/คุณสมบัติ/ลักษณะต้องห้าม/การพ้นจากตำแหน่ง)

- ▶ ลักษณะต้องห้ามของผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายเลือกตั้ง มาตรา ๕๐
- ▶ (๕) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง
 - คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๖/๒๕๖๐
 - คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๓๒/๒๕๖๐

๔. ผู้มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง : ใครมีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งได้บ้าง (การเข้าสู่ตำแหน่ง/คุณสมบัติ/ลักษณะต้องห้าม/การพ้นจากตำแหน่ง)

- ▶ **ลักษณะต้องห้ามของผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายเลือกตั้ง มาตรา ๕๐**
- ▶ **(๕) อยู่ระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง**
- ▶ **คำพิพากษาศาล ปค. สูงสุดที่ อ.๑๖/๒๕๖๐**
 - ศาลจังหวัด... ได้มีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๒๕ มี.ค.๒๕๕๖ พิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีมีความผิดตามมาตรา ๕๕ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๑๑๗ วรรคสอง พรบ.การเลือกตั้ง สท.และผู้บริหารท้องถิ่นฯ ให้จำคุกหนึ่งปี และให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี คำพิพากษานี้จึงมีผลให้ผู้ฟ้องคดีถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งนับตั้งแต่วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๖ เป็นต้นไป เป็นเวลาห้าปี ผู้ฟ้องคดีจึงอยู่ระหว่างการถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง อันเป็นผลทำให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ผู้ฟ้องคดีจึงต้องพ้นจากตำแหน่งนายก อบต. ดังนั้น การที่ นอภ. มีคำสั่งวินิจฉัยให้ความเป็นนายก อบต. ของผู้ฟ้องคดีสิ้นสุดลงจึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

๔. ผู้มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง : ใครมีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งได้บ้าง (การเข้าสู่ตำแหน่ง/คุณสมบัติ/ลักษณะต้องห้าม/การพ้นจากตำแหน่ง)

- ▶ **ลักษณะต้องห้ามของผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายเลือกตั้ง มาตรา ๕๐**
- ▶ **(๕) อยู่ระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิ (คำพิพากษาศาล ปค. สูงสุดที่ อ.๑๖๒/๒๕๖๐)**
- ▶ ในคดีอาญาที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยื่นฎีกาคัดค้านคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ภาค ๔ ผลของคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ภาค ๔ ในระหว่างที่ศาลฎีกายังไม่ได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นอย่างอื่นคงมีผลผูกพันตาม ป.วิ.อาญา ซึ่งเป็น กม.ทั่วไปเฉพาะในส่วนของผลการลงโทษทางอาญาให้จำคุกผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เท่านั้น แต่ไม่อาจรวมถึงการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตาม กม.ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นฯ ซึ่งเป็นบทกฎหมายพิเศษเฉพาะเรื่อง เมื่อ กม.พิเศษเฉพาะเรื่องกำหนดให้ ผอ.การเลือกตั้งประจำ อบต. บันทึกรายชื่อผู้ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งและแจ้งต่อ ผอ.การทะเบียนกลางตาม กม.ว่าด้วยการทะเบียนราษฎรเพื่อแก้ไขบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ถูกต้องเฉพาะกรณีศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด การที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ มีคำพิพากษาเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยื่นฎีกา คดีจึงยังไม่ถึงที่สุด และยังไม่เป็นผลเป็นการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาเทศบาล เมื่อวันที่ ๑๖ ธ.ค. ๒๕๕๕ ภายหลังศาลอุทธรณ์ภาค ๔ มีคำพิพากษาได้ กรณีจึงไม่อาจถือได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นผู้ที่อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งอันเป็นลักษณะต้องห้ามตาม กม.ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งจะต้องพ้นจากตำแหน่ง นายก อบจ. คำวินิจฉัยของ ผวจ. ที่วินิจฉัยว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยังไม่ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามในการดำรงตำแหน่งนายก อบจ. จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

๔. ผู้มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง : ใครมีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งได้บ้าง (การเข้าสู่ตำแหน่ง/คุณสมบัติ/ลักษณะต้องห้าม/การพ้นจากตำแหน่ง)

- ▶ **ลักษณะต้องห้ามของผู้บริหารท้องถิ่น**
- ▶ ตามกฎหมายเลือกตั้ง มาตรา ๕๐
 - (๖) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่ โดยหมายของศาล
 - ถูกคุมขังอยู่มาสมัครเองไม่ได้
 - มาสมัครเรียบร้อยแล้วมีชื่อตามประกาศแล้วแต่ระหว่างรอการเลือกตั้ง ถูกพิพากษาให้จำคุก

๔. ผู้มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง : ใครมีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งได้บ้าง (การเข้าสู่ตำแหน่ง/คุณสมบัติ/ลักษณะต้องห้าม/การพ้นจากตำแหน่ง)

- ▶ **ลักษณะต้องห้ามของผู้บริหารท้องถิ่น คำพิพากษาศาล ปค. สูงสุด ที่ อ.๒๑๖๒/๒๕๕๕**
- ▶ เมื่อผู้ฟ้องคดีต้องคำพิพากษาของศาลแขวงอุบลฯ คดีหมายเลขแดงที่ ๕๗๕๗/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๑๘ ก.ย. ๒๕๕๕ ว่ามีความผิดตามมาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๑๑ แห่ง พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นฯ ให้ลงโทษจำคุก ๖ เดือน แม้ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวในระหว่างอุทธรณ์ในวันเดียวกัน แต่ศาลแขวงอุบลฯ ก็มีคำสั่งให้ส่งคำร้องของผู้ฟ้องคดีไปให้ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ พิจารณาสั่ง โดยมีให้มีคำสั่งให้ปล่อยชั่วคราวผู้ฟ้องคดี และมีหมายลงวันที่ ๑๘ ก.ย. ๒๕๕๕ จำคุกผู้ฟ้องคดีไว้ระหว่างอุทธรณ์ แต่ต่อมาศาลอุทธรณ์ภาค ๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๑๕ ก.ย. อนุญาตให้ปล่อยผู้ฟ้องคดีชั่วคราวในระหว่างอุทธรณ์ ศาลแขวงอุบลฯ จึงมีหมายลงวันที่ ๑๕ ก.ย. ๒๕๕๕ ปล่อยตัวผู้ฟ้องคดีก็ ตาม กรณีที่ถือได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งแล้ว สมาชิกภาพของสมาชิกสภา อบต. ของผู้ฟ้องคดีจึงสิ้นสุดลง แม้จะเป็นการถูกคุมขังเพียง ๑ วัน และต่อมาผู้ฟ้องคดีจะได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวในระหว่างอุทธรณ์ก็ไม่ทำให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภา อบต. ของผู้ฟ้องคดีซึ่งสิ้นสุดลง โดยผลของ กม. กลับฟื้นคืนมาแต่ประการใด การที่ นอก.วินิจฉัยให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภา อบต. ของผู้ฟ้องคดีสิ้นสุดลง จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วย กม. แล้ว

๔. ผู้มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง : ใครมีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งได้บ้าง (การเข้าสู่ตำแหน่ง/คุณสมบัติ/ลักษณะต้องห้าม/การพ้นจากตำแหน่ง)

▶ **ลักษณะต้องห้ามของผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายเลือกตั้ง มาตรา ๕๐**

- (๓) เคยได้รับโทษจำคุก โดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
 - ความผิดลหุโทษ คือ ความผิดซึ่งต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ เช่น
 - ม. ๓๗๒ ผู้ใดทะเลาะกันอย่างอื้ออึงในทางสาธารณะหรือสาธารณสถานหรือกระทำโดยประการอื่นใด ให้เสียความสงบเรียบร้อยในทางสาธารณะหรือสาธารณสถาน ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท
 - ม. ๓๗๘ ผู้ใดเสพยาสุราหรือของเมาอย่างอื่น จนเป็นเหตุให้ตนเมา ประพฤควุ่นวายหรือครองสติไม่ได้ขณะอยู่ในถนนสาธารณะ หรือสาธารณสถาน ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท
 - ม. ๓๗๖ ผู้ใดยิงปืนซึ่งใช้ดินระเบิด โดยใช้เหตุ ในเมือง หมู่บ้านหรือที่ชุมนุมชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบวัน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
 - ม.ม.๓๘๖ ผู้ใดทิ้งซากสัตว์ซึ่งอาจเน่าเหม็นในหรือริมทางสาธารณะ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

๔. ผู้มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง : ใครมีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งได้บ้าง (การเข้าสู่ตำแหน่ง/คุณสมบัติ/ลักษณะต้องห้าม/การพ้นจากตำแหน่ง)

▶ **ลักษณะต้องห้ามของผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายเลือกตั้ง มาตรา ๕๐**

- (๘) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ **เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ**
 - ตำแหน่งอะไรก็ตาม (ส่วนกลาง ภูมิภาค ท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ)
 - นายก อบต. พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากมีพฤติกรรมเรียกรับเงิน โบนัสของ พนง.อบต. ถือว่ามีพฤติกรรมทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ
 - นายก อบต. พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากกระทำการอันมีลักษณะการใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับตนเองหรือผู้อื่น (แต่งตั้งรองฯ โดยมีชอบ) ถือว่ามีพฤติกรรมทุจริตหรือประพฤติมิชอบ
 - กรณีอยู่ระหว่างการโต้แย้งคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งเพราะทุจริตที่ศาลปกครองสูงสุด ถือว่ามีลักษณะต้องห้าม
 - กรณี กระทำผิด และมี พรบ.ล้างมลทินฯ ไม่ถือว่าความประพฤติหรือการกระทำนั้นถูกลบล้างไปด้วย
 - นายก ทต. ถูกให้ออกจากตำแหน่งเนื่องจากทะเลาะไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อการบริหารงานของเทศบาลและ ปชช. ถือไม่ได้ว่าเป็นการให้ออกจากราชการเพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือประพฤติมิชอบในวงราชการ

๔. ผู้มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง : ใครมีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งได้บ้าง (การเข้าสู่ตำแหน่ง/คุณสมบัติ/ลักษณะต้องห้าม/การพ้นจากตำแหน่ง)

- ▶ **ลักษณะต้องห้ามของผู้บริหารท้องถิ่น** ตามกฎหมายเลือกตั้ง มาตรา ๕๐
- ▶ (๕) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล**อันถึงที่สุด**ให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะ**ร่ำรวยผิดปกติ** หรือเคยต้องคำพิพากษา**อันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุก**เพราะกระทำความผิดตาม กม. ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๔. ผู้มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง : ใครมีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งได้บ้าง (การเข้าสู่ตำแหน่ง/คุณสมบัติ/ลักษณะต้องห้าม/การพ้นจากตำแหน่ง)

- ▶ **ลักษณะต้องห้ามของผู้บริหารท้องถิ่น**
- ▶ **ตามกฎหมายเลือกตั้ง มาตรา ๕๐**
 - (๑๐) เคยต้องคำพิพากษา**อันถึงที่สุดว่า** **กระทำความผิด**
 - ต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือ
 - ตาม กม.ว่าด้วยความผิดของพนักงาน ในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ
 - เกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตาม ป.อาญา
 - ตาม กม.ว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน
 - กม.ว่าด้วยยาเสพติด ในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า
 - กม.ว่าด้วยการพนัน ในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก
 - กม.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือ
 - กม.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน

๔. ผู้มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง : ใครมีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งได้บ้าง (การเข้าสู่ตำแหน่ง/คุณสมบัติ/ลักษณะต้องห้าม/การพ้นจากตำแหน่ง)

- ▶ **ลักษณะต้องห้ามของผู้บริหารท้องถิ่น**
- ▶ ตามกฎหมายเลือกตั้ง มาตรา ๕๐
 - (๑๐) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่า กระทำความผิด...
 - **อันถึงที่สุด**
 - **กระทำความผิด แต่อาจไม่ได้รับโทษก็ถือว่ามิใช่ลักษณะต้องห้ามตามมาตรา**

๔. ผู้มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง : ใครมีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งได้บ้าง (การเข้าสู่ตำแหน่ง/คุณสมบัติ/ลักษณะต้องห้าม/การพ้นจากตำแหน่ง)

- ▶ **ลักษณะต้องห้ามของผู้บริหารท้องถิ่น**
- ▶ ตามกฎหมายเลือกตั้ง มาตรา ๕๐
 - (๑๑) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่าการกระทำอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง
 - มาตรา ๑๑๖ ผู้ซึ่งกระทำความผิดตามมาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง ให้ถือว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง...
 - มาตรา ๑๒๖ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๔ มาตรา ๖๕ (๑) หรือ (๒) มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง มาตรา ๘๔ มาตรา ๘๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๘๘ มาตรา ๙๒ มาตรา ๘๘ หรือมาตรา ๑๐๑ ต้องระวางโทษ... และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดสี่สิบปี
 - (๑๒) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ
 - **ข้าราชการ**
 - **ผู้ซึ่งอาจปฏิบัติราชการได้**

๔. ผู้มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง : ใครมีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งได้บ้าง (การเข้าสู่ตำแหน่ง/คุณสมบัติ/ลักษณะต้องห้าม/การพ้นจากตำแหน่ง)

▶ ลักษณะต้องห้ามของผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายเลือกตั้ง มาตรา ๕๐

- (๑๓) เป็น ส.ส. ส.ว. สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
- (๑๔) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ
 - ผู้พิพากษาสมทบ (พรบ.จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ มาตรา ๒๖ วรรคสอง ผู้พิพากษาสมทบที่พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระให้คงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าผู้พิพากษาสมทบคนใหม่จะเข้ารับหน้าที่)
 - ลูกจ้างชั่วคราวของรัฐวิสาหกิจ ตำแหน่งที่เลี้ยงเด็ก // ลูกจ้างชั่วคราวของโรงพยาบาล
 - ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน // แพทย์ประจำตำบล // สารวัตรกำนัน
- (๑๕) เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ
- (๑๖) อยู่ระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

๔. ผู้มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง : ใครมีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งได้บ้าง (การเข้าสู่ตำแหน่ง/คุณสมบัติ/ลักษณะต้องห้าม/การพ้นจากตำแหน่ง)

▶ ลักษณะต้องห้ามของผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายเลือกตั้ง มาตรา ๕๐

- (๑๓) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่า
 - เป็นผู้มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ หรือ
 - กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือ
 - ใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายหรือ
 - ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง
- (๑๔) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าจะได้รับโทษหรือไม่ โดยได้พ้นโทษหรือต้องคำพิพากษายังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี

๔. ผู้มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง : ใครมีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งได้บ้าง (การเข้าสู่ตำแหน่ง/คุณสมบัติ/ลักษณะต้องห้าม/การพ้นจากตำแหน่ง)

- ▶ **ลักษณะต้องห้ามของผู้บริหารท้องถิ่น**
- ▶ **ตามกฎหมายเลือกตั้ง มาตรา ๕๐**
 - (๑๕) เคยถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งมา ยังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง
 - สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ
 - สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียง เพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
 - (๒๐) อยู่ในระหว่างถูกจำกัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามมาตรา ๔๒ หรือตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๔. ผู้มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง : ใครมีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งได้บ้าง (การเข้าสู่ตำแหน่ง/คุณสมบัติ/ลักษณะต้องห้าม/การพ้นจากตำแหน่ง)

- ▶ **ลักษณะต้องห้ามของผู้บริหารท้องถิ่น**
- ▶ **ตามกฎหมายเลือกตั้ง มาตรา ๕๐**
 - (๒๑) เคยถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งและยังไม่พ้นห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากการถูกเพิกถอนสิทธิจนถึงวันเลือกตั้ง
 - (๒๒) **เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง** เป็น สส. หรือรับเลือกเป็น สว. หรือเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นของ อปท. เดียวกันหรือ อปท.อื่น
 - (๒๓) เคยพ้นจากตำแหน่งใดๆ ใน อปท. เพราะเหตุมีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาหรือกิจการที่กระทำหรือจะกระทำกับหรือให้แก่ อปท. นั้น หรือมีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาหรือกิจการที่กระทำกับหรือจะกระทำกับหรือให้แก่ อปท.อื่น โดยมีพฤติการณ์แสดงให้เห็นว่าเป็นการต่างตอบแทนหรือเอื้อประโยชน์ส่วนตนระหว่างกัน และยังไม่พ้นห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งจนถึงวันเลือกตั้ง (ห้าปีนับแต่จบบิด? - วันที่มีส่วนได้เสีย วันที่ทำสัญญา)

๔. ผู้มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง : ใครมีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งได้บ้าง (การเข้าสู่ตำแหน่ง/คุณสมบัติ/ลักษณะต้องห้าม/การพ้นจากตำแหน่ง)

- ▶ **ลักษณะต้องห้ามของผู้บริหารท้องถิ่น** ตามกฎหมายเลือกตั้ง มาตรา ๕๐
 - (๒๔) เคยถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งใดๆ ใน อปท. เพราะจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบของทางราชการ หรือมติดังกล่าว อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และยังไม่พ้นห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งจนถึงวันเลือกตั้ง
 - (๒๕) เคยถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งใดๆ ใน อปท. เพราะทอดทิ้งหรือละเลย ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจ หรือปฏิบัติการ ไม่ชอบด้วยหน้าที่และอำนาจ หรือประพฤติตนฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือมีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่ง หรือแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือแก่ราชการ และยังไม่พ้นห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งจนถึงวันเลือกตั้ง
 - (๒๖) ลักษณะอื่นตามที่ กม. ว่าด้วยการจัดตั้ง อปท. กำหนด

๔. ผู้มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง : ใครมีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งได้บ้าง (การเข้าสู่ตำแหน่ง/คุณสมบัติ/ลักษณะต้องห้าม/การพ้นจากตำแหน่ง)

- ▶ **ลักษณะต้องห้ามของผู้บริหารท้องถิ่น**
- ▶ **ตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**
- ▶ **ผู้บริหารท้องถิ่นต้องไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้**
 - (๑) ดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่อื่นใดในส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เว้นแต่ตำแหน่งที่ดำรงตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หรือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดินหรือตามนโยบายของรัฐบาล
 - (๒) รับเงินหรือประโยชน์ใดๆ เป็นพิเศษจากส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ นอกเหนือไปจากที่ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ปฏิบัติกับบุคคลในธุรกิจการงานตามปกติ
 - (๓) เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาหรือกิจการที่กระทำหรือจะกระทำกับหรือให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น หรือมีส่วนได้เสียในสัญญาหรือกิจการที่กระทำหรือจะกระทำกับหรือให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น โดยมีพฤติการณ์แสดงให้เห็นว่าเป็นการต่างตอบแทนหรือเอื้อประโยชน์ส่วนตนระหว่างกัน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือ

ทางอ้อม... (พร.บ.อ.จ. มาตรา ๔๔/๑ พร.บ.เทศบาล มาตรา ๔๔ จ.คูหาศ. พร.บ.อบ.ค. มาตรา ๖๔/๒)

๔. ผู้มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง : ใครมีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งได้บ้าง (การเข้าสู่ตำแหน่ง/คุณสมบัติ/ลักษณะต้องห้าม/การพ้นจากตำแหน่ง)

- ▶ ๔.๒ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม
- ▶ ลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาท้องถิ่น (ตามกฎหมายจัดตั้ง)
 - เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาหรือกิจการที่กระทำหรือจะกระทำกับหรือให้แก่เทศบาลนั้น หรือมีส่วนได้เสียในสัญญาหรือกิจการที่กระทำหรือจะกระทำกับหรือให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น โดยมีพฤติการณ์แสดงให้เห็นว่าเป็นการต่างตอบแทนหรือเอื้อประโยชน์ส่วนตนระหว่างกัน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม... (พรบ.อบจ. มาตรา ๔๔/๓ วรรคสาม พรบ.เทศบาล มาตรา ๔๕ จุกศ. วรรคสาม พรบ.อบต. มาตรา ๖๔/๒)

๔. ผู้มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง : ใครมีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งได้บ้าง (การเข้าสู่ตำแหน่ง/คุณสมบัติ/ลักษณะต้องห้าม/การพ้นจากตำแหน่ง)

- ▶ ๔.๓ การพ้นจากตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น
 - ๑. ถึงคราวออกตามวาระ (๕ ปี นับแต่วันเลือกตั้ง)
 - ๒. ตาย (พ้นจากตำแหน่งไปโดยสภาพและผลของกฎหมาย)
 - ๓. ลาออก โดยยื่นหนังสือต่อผู้กำกับดูแล
 - ๔. ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม (ผู้กำกับดูแลวินิจฉัย)
 - ๕. กระทำการฝ่าฝืนเรื่องที่ถูกกฎหมายห้ามไม่ให้กระทำการ (ผู้กำกับดูแลวินิจฉัย)
 - ๖. ผู้กำกับดูแลสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง
 - มีปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับการพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณ
 - ละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบหรือประพฤติตนฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือในทางจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่งหรือแก่ อปท.
 - ๗. ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุด ให้จำคุก
 - ๘. ราษฎรลงคะแนนเสียงถอดถอน

๔.๓ การพ้นจากตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น การเป็นหรือไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญา

- ▶ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๘๕/๒๕๖๑
- ▶ การที่ นาง บ. ภรรยาของผู้ฟ้องคดีได้เข้ามาดำเนินการตามสัญญารับจ้างในงานจ้างเหมาประกอบอาหารกลางวันสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ อบต. ด้วยตนเองทั้งหมด โดยได้ใช้ชื่อนาง ส. เข้ามาเป็นผู้สัญญาในฐานะผู้รับจ้างแทนตน ในการจัดทำบันทึกตกลงการจ้างกับ อบต. ประกอบกับการชี้แจงของนาง บ. ต่อสภา อบต. ผู้ฟ้องคดีได้ร่วมประชุมอยู่ด้วยและได้พุดสนับสนุนการดำเนินการของนาง บ. รวมทั้ง ผู้ฟ้องคดีภายหลังเข้ารับตำแหน่งนายกฯ ได้เห็นชอบให้มีการเปลี่ยนผู้รับจ้างประกอบอาหารกลางวันสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใหม่เป็นนาง ส. ตามข้อเสนอของนาง บ. เห็นได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับทราบและรู้เห็นการกระทำดังกล่าวของนาง บ. มาตั้งแต่ต้น จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีได้อาศัยโอกาสที่ตนดำรงตำแหน่งนายกฯใช้อำนาจหน้าที่กระทำการใดๆ ในลักษณะเป็นการให้ความช่วยเหลือหรือเอื้อประโยชน์ให้นาง บ. ภรรยา โดยชอบด้วยกฎหมายของตน ที่เข้ามาเป็นผู้รับจ้างประกอบอาหารกลางวันสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ อบต. โดยเชิดนาง ส. เป็นคู่สัญญาจ้างเหมาประกอบอาหารกลางวันสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับ อบต. ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยทางอ้อมในสัญญาดังกล่าวที่ อบต. เป็นคู่สัญญา ซึ่งเป็นการกระทำความผิดห้ามตามมาตรา ๖๔/๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ. ศาลาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗

๔.๓ การพ้นจากตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น การเป็นหรือไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญา

- ▶ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๓๕๓/๒๕๖๐
- ▶ เมื่อ บุตรสาวของนาย ส. ได้เข้าทำสัญญาจ้างลงวันที่ ๒๐ ต.ค. ๕๓ กับ อบต. เพื่อก่อสร้างถนนคสล. โดยมีผู้ฟ้องคดีซึ่งในขณะนั้นดำรงตำแหน่งนายก อบต. ได้ลงนามเป็นผู้สัญญาในฐานะผู้ว่าจ้างตามสัญญาดังกล่าว และผู้รับจ้างก็ได้มีการก่อสร้างแล้วเสร็จและได้ส่งมอบงานจ้างไปแล้วเมื่อวันที่ ๕ พ.ย. ๕๓ กกก. ตรวจรับงานจ้างได้ตรวจรับเมื่อวันที่ ๑๒ พ.ย. ๕๓ และได้เบิกจ่ายเงินค่าจ้างให้ไปครบถ้วนแล้วเมื่อวันที่ ๑๖ พ.ย. ๕๓ จึงเห็นได้ว่าสัญญาจ้างก่อสร้างดังกล่าวได้สิ้นสุดลงตามเงื่อนไขที่กำหนดในสัญญาจ้าง ก่อนที่นาย ส. จะได้รับการเลือกตั้งเป็นนายก อบต. ในวันที่ ๓๐ ก.ย. ๕๕ จึงไม่เป็นกรณีที่นาย ส. ได้ใช้ฐานะที่เป็นนายก อบต. กระทำการใดๆ เพื่อประโยชน์ส่วนตน ในขณะที่ดำรงตำแหน่งหรือโดยอาศัยฐานะที่ตนเป็นผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ตาม กม. ในเรื่องนั้นๆ กระทำการเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่ อบต. หรือเป็นผู้สัญญาหรือกิจการที่กระทำให้แก่ อบต. และแม้ว่าต่อมาเมื่อนาย ส. ได้รับการเลือกตั้งเป็นนายก อบต. ในวันที่ ๓๐ ก.ย. ๕๕ บุตรสาวของนาย ส. จะยังคงผูกพันตามสัญญากรณีความรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องของงานจ้างก็ตาม แต่ความรับผิดชอบดังกล่าวเป็นหน้าที่ที่นาย ส. รับผิดชอบสืบเนื่องตามสัญญาที่ทำไว้ก่อนที่นาย ส. จะได้รับการเลือกตั้งเป็นนายก อบต. มิได้เกิดจากการกระทำของนาย ส. แต่อย่างใด กรณีนี้จึงไม่อาจถือได้ว่านาย ส. ได้กระทำการฝ่าฝืนหรือมีลักษณะต้องห้ามที่สืบเนื่องมาจากตำแหน่งนายก อบต.

๔.๓ การพ้นจากตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น การเป็นหรือไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญา

▶ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๓๕๓/๒๕๖๐

- ▶ ส่วนกรณีสัญญาจ้างก่อสร้างจำนวน ๕ โครงการนั้น เป็นสัญญาจ้างที่กระทำขึ้นก่อนที่ นาย ส. จะเข้าดำรงตำแหน่งนายก อบต. จากการที่ได้รับการเลือกตั้งในวันที่ ๓๐ ก.ย. ๕๕ อีกทั้ง สัญญาจ้างดังกล่าว ได้สิ้นสุดสัญญาจ้างและพ้นระยะเวลารับผิดชอบความชำรุดบกพร่อง และได้คืนเงินประกันตามสัญญาจ้างแล้ว ดังนั้น การกระทำของนาย ส. ดังกล่าว จึงไม่ใช่กรณีที่นาย ส. ได้ใช้ฐานะที่เป็นนายก อบต. กระทำการใดๆเพื่อประโยชน์ส่วนตน ในขณะที่ดำรงตำแหน่งเช่นเดียวกัน
- ▶ ดังนั้น คำวินิจฉัยของ นอท.ตามหนังสือลงวันที่ ๑๕ ก.พ. ๕๖ ที่วินิจฉัยว่านาย ส. มิได้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาหรือกิจการที่กระทำกับ อบต. และมีได้มีลักษณะต้องห้ามในการดำรงตำแหน่งนายก อบต. จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

๔.๓ การพ้นจากตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น การเป็นหรือไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญา

▶ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๘๒๗/๒๕๖๐

- ▶ กรณีที่นาย กฯ ใช้อำนาจหน้าที่ในการบริหารงานเทศบาลอนุมัติให้จัดซื้อน้ำดื่มซึ่งมีผู้ประกอบการเป็นบุตรของตนเองให้แก่ สนง.เทศบาล โดยปรากฏข้อเท็จจริงว่า นาย กฯ เพิ่งจะมอบกิจการผลิตและจำหน่ายน้ำดื่มดังกล่าวให้แก่บุตรก่อนที่ตนจะเข้ารับตำแหน่งนายกฯ ไม่นาน โดยยังคงใช้บ้านของนาย กฯ เป็นสถานที่ผลิตและจำหน่ายน้ำดื่มดังกล่าว อีกทั้ง บุตรคนดังกล่าวและครอบครัวก็พักอาศัยอยู่ในบริเวณเดียวกันกับนาย กฯ จึงเห็นได้ว่า นาย กฯ และผู้ประกอบการค้าน้ำดื่มที่ทำสัญญากับทางเทศบาลนอกจากจะมีความสัมพันธ์ในฐานะบิดาและบุตร ซึ่งโดยทั่วไปจะมีการเกื้อกูลต่อกันอยู่แล้ว กรณีนี้ ได้ยสภาพข้อเท็จจริงยังมีการเกื้อกูลกันในการประกอบกิจการพาณิชย์น้ำดื่ม อีกด้วย ดังนั้น การที่ ผวจ. มีคำวินิจฉัยว่า นาย กฯ คนดังกล่าวมีส่วนได้เสียในสัญญาที่เทศบาลเป็นผู้สัญญากับผู้ประกอบการที่เป็นบุตรของตนอันเป็นการกระทำที่ต้องห้าม จึงเป็นคำวินิจฉัยที่ชอบด้วยกฎหมาย

๔.๓ การพ้นจากตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น การจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบอันเป็นการละเลยไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่

- ▶ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๐๒/๒๕๖๐
- ▶ เมื่อนำเข้าเชื่อว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์ร่วมรู้เห็นในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของ อบต. ตามโครงการอบรมสัมมนาศึกษาคุณงานฯ อันเป็นเท็จจำนวน ๕ ฎีกา ผู้ฟ้องคดี ย่อมทราบดีว่าการเบิกจ่ายเงินตามฎีกาดังกล่าวไม่มีการจัดกิจกรรมและการใช้จ่ายเงิน ในการอบรมแต่ผู้ฟ้องคดีกลับลงลายมือชื่อในเอกสารประกอบการเบิกจ่ายงบประมาณ อีกทั้งผู้ฟ้องคดีมีอำนาจอนุมัติฎีกาและได้อนุมัติฎีกาเพื่อเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ผู้ฟ้องคดีย่อมต้องมีหน้าที่พิจารณาเอกสารประกอบฎีกาผู้ฟ้องคดีไม่อาจอ้างได้ว่าไม่ได้ อ่านรายละเอียดเพราะมีเอกสารจำนวนมากและเป็นการเสนอขอเบิกจ่ายเงินตามลำดับ สายงาน การกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ อันเป็นการละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ การที่ ผวจ. อาศัยอำนาจตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่ง พรบ.สภาตำบลฯ สั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจาก ตำแหน่งนายก อบต. จึงเป็นการ ใช้ดุลพินิจ โดยชอบด้วย กม. แล้ว

๔.๓ การพ้นจากตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น การจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบอันเป็นการละเลยไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่

- ▶ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๗๒๕/๒๕๖๐
- ▶ กรณีไม่ดำเนินการทางวินัยกับ พนง.ส่วนตำบลในสังกัด
- ▶ เมื่อถือได้ว่า กกก.กรรจ้างและผู้ควบคุมงานละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ และถือว่ามีมูลที่ควรกล่าวหาว่า กระทำผิดวินัย ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีได้รับรายงานการปฏิบัติงานจากประธาน กกก.ตรวจการจ้าง ผู้ฟ้องคดีจึงใช้ดุลพินิจพิจารณาดำเนินการทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรงแก่ กกก.ตรวจการจ้าง และ ผู้ควบคุมงาน โดยงดการสอบสวน กรณีย่อมถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการทางวินัยที่กำหนดไว้ใน ประกาศ ก.อบต. แล้ว ซึ่ง นอก. ในฐานะผู้กำกับดูแล ได้รับรายงานของผู้ฟ้องคดีแล้ว หาก นอก. เห็นว่าการใช้ดุลพินิจดำเนินการทางวินัยของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวยังไม่ถูกต้องเหมาะสม ก็ชอบที่จะสั่งการ ให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการทางวินัยกับบุคคลดังกล่าวใหม่ตามที่เห็นว่าถูกต้องเหมาะสมได้ สำหรับ ประเด็นที่ผู้ฟ้องคดีมิได้รายงานผลการดำเนินการทางวินัยต่อ ก.อบต. นั้น เป็นการไม่ปฏิบัติตาม ระเบียบของทางราชการแต่ไม่ได้ทำให้การสอบสวนทางวินัยดังกล่าวต้องเสียไป และก็ไม่ปรากฏว่า เมื่อ นอก. ได้รับทราบรายงานการดำเนินการทางวินัยดังกล่าวแล้ว ได้มีข้อเสนอหรือสั่งการให้ ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติตามประกาศ โดยให้มีการรายงานผลการดำเนินการทางวินัยต่อ ก.อบต. กรณีจึง ไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการ ไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่จนถึงต้องพ้น จากตำแหน่งแต่ประการใดไม่

๔.๓ การพ้นจากตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น
การจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบอันเป็นการละเลยไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่

- ▶ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๗๒๕/๒๕๖๐
- ▶ กรณียกเลิกการสอบราคา โครงการก่อสร้างถนน โดยไม่แจ้งให้บริษัทผู้เสนอราคาต่ำสุดซึ่งมีสิทธิเข้าทำสัญญาทราบและไม่แจ้งสิทธิอุทธรณ์คำสั่ง
- ▶ เมื่อ หน.จนท.พัสดได้แจ้งคำสั่งยกเลิกการสอบราคาจ้างตาม โครงการก่อสร้างถนนดังกล่าว โดยแจ้งด้วยวาจาให้ตัวแทนบริษัททราบ ประกอบกับผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งบริษัทว่า ไม่สามารถให้บริษัททำสัญญาจ้างได้เนื่องจากอาจมีการสมยอมราคากัน ซึ่งบริษัทดังกล่าว ก็ได้ให้การยืนยันถึงการรับทราบเรื่องจากผู้ฟ้องคดีได้ยกเลิกการสอบราคาตาม โครงการดังกล่าวด้วยแล้ว กรณีจึงถือได้ว่ามีการแจ้งคำสั่งยกเลิกการสอบราคาให้บริษัททราบโดยชอบแล้ว ส่วนกรณีการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๐ แห่ง พรบ.วิธีปฏิบัติฯ มิได้ทำให้คำสั่งนั้นต้องเสียไปหรือเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด เพียงแต่มีผลทำให้ระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือโต้แย้งต้องเริ่มนับใหม่ ดังนั้น จึงไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่จนถึงต้องพ้นจากตำแหน่งแต่อย่างใดไม่ การที่ ผวจ. มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งจึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบ

๔.๓ การพ้นจากตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น
ละเลยไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่หรือมีความประพฤตินทางจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่ง หรือแก่เทศบาลหรือแก่ราชการ

- ▶ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๓๘๓/๒๕๖๐
- ▶ เมื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะนายกเทศมนตรี มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและรับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาลให้เป็นไปตาม กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เทศบัญญัติและนโยบายและสั่งอนุญาตและอนุมัติเกี่ยวกับราชการของเทศบาล รวมทั้งต้องควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารกิจการของเทศบาลและเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเทศบาลและลูกจ้างเทศบาล และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะรองนายกเทศมนตรี มีอำนาจหน้าที่สั่งหรือปฏิบัติหน้าที่ราชการตามที่นายกเทศมนตรี ตำบลมอบหมาย มีพฤติการณ์เรียกรับเงินจำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท จากนาย พ. เพื่อแลกกับการที่นาย พ.จะได้รับงาน โครงการก่อสร้าง และเมื่อได้รับเงินดังกล่าวแล้วก็ได้นำมาแบ่งกันคนละครึ่ง (๕,๐๐๐ บาท) เพื่อเป็นประโยชน์ต่อตนเอง อันเป็นการกระทำที่อยู่ในข่ายละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่หรือมีความประพฤตินทางจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่ง หรือแก่เทศบาล หรือแก่ราชการ ซึ่ง ผวจ. มีอำนาจที่จะสั่งให้พ้นจากตำแหน่งได้ การที่ ผวจ. มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่ง จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

๔.๓ การพ้นจากตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น ละเลยไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่

- ▶ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ. ๒๔/๒๕๕๕
- ▶ รต.มท. มีคำสั่งให้นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากไม่ปฏิบัติตามมติ ก.ท.จ.
- ▶ การที่ผู้ฟ้องคดีไม่ยอมดำเนินการตามมติของ ก.ท.จ. ทั้งที่ ก.ท.จ. ได้ตั้งเตือนให้ดำเนินการแก้ไขคำสั่งให้ถูกต้องตามกฎหมายหลายครั้ง แต่ผู้ฟ้องคดีเพิกเฉย และกลับมีหนังสือสอบถามถึงรายละเอียดของการลงมติของ ก.ท.จ. ในประเด็นที่มีได้เป็นสาระสำคัญ ทั้งยังยื่นเรื่องให้ ก.ท.จ. เพื่อขอปรับแผนอัตรากำลัง ๓ ปี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๖ โดยไม่ถูกต้องตามประกาศ ก.ท.จ. และสอดแทรกการกำหนดตำแหน่งให้นาย ช. ได้รับประโยชน์ ถือว่าผู้ฟ้องคดีมีเจตนาที่จะไม่ปฏิบัติตามมติของก.ท.จ. โดยชัดแจ้ง พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงเข้าข่ายเป็นการละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ ตามมาตรา ๗๑ แห่ง พ.ร.บ. เทศบาล พ.ศ. ๒๕๕๖ การที่ รต.มท.มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรี จึงเป็นการออกคำสั่งโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว จึงไม่ถือเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี กระทรวงมหาดไทยมีคำสั่งใช้คำสั่งเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด

๔.๓ การพ้นจากตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น มีพฤติกรรมทุจริต

- ▶ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๘๔๕/๒๕๖๐
- ▶ เมื่อปรากฏหลักฐานการรับเงิน การเบิกเงินและการ โอนเงินของนาง ว. ซึ่งน่าเชื่อว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ติดต่อซื้อผ้าห่มกันหนาวมาล่วงหน้า และขอให้นาง จ. ดำเนินการจัดทำเอกสารการจัดซื้อให้ครบถ้วนเพื่อเบิกเงินจาก อบต. ประกอบกับนาย อ. และนส. ม. ยืนยันสอดคล้องตรงกันว่า ผู้ฟ้องคดีและนาง ว. มาซื้อผ้าห่มกันหนาวจาก นส. ม. และนส. ม. เป็นผู้จัดส่งผ้าห่มไป อบต. จำนวน ๒,๕๐๐ ผืน และเมื่อนาย อ. ได้รับเงินจากนาง ว. แล้ว ได้เบิกเงินให้ นส. ม. ชำระค่าผ้าห่มเรียบร้อยแล้วพยานหลักฐานของฝ่าย นอก. ที่แสวงหามีนำหนักให้รับฟังได้ โดยพยานของผู้ฟ้องคดีไม่อาจหักล้างน้ำหนักพยานหลักฐานของ นอก. ได้ จึงเห็นว่า นอก. ได้รับพยานหลักฐานครบถ้วนและใช้ดุลพินิจในการสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งนายก อบต. เพราะเหตุมีพฤติกรรมในทางเสื่อมเสีย โดยชอบแล้ว
- ▶ กกค. ตรวจสอบข้อเท็จจริงได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีชี้แจงกรณีที่ถูกร้องเรียน ผู้ฟ้องคดีได้ให้ถ้อยคำปฏิเสธว่าไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริต ต่อมา ในชั้น กกค.สอบสวนวินัยชั้นสมาชิกภาพนายก อบต. ภายหลังรวบรวมพยานหลักฐานแล้ว ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบข้อกล่าวหาและพยานหลักฐานประกอบการสอบสวน ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือปฏิเสธการทุจริตเกี่ยวกับการจัดซื้อผ้าห่มตามที่มิพยานยืนยัน และปฏิเสธว่า นาง ว. ภรรยาผู้ฟ้องคดี มิได้รับเงินจากการขายผ้าห่มกันหนาวจาก อบต. แต่อย่างใด อันแสดงให้เห็นว่า นอก. ได้ให้โอกาสแก่ผู้ฟ้องคดีได้รับทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอ และได้ให้โอกาสในการได้ยื่นแสดงพยานหลักฐานตามสมควรแล้ว แต่พยานหลักฐานที่ผู้ฟ้องคดีนำมาแสดงไม่อาจหักล้างพยานหลักฐานของ นอก. ได้

**๔.๓ การพ้นจากตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น
มีพฤติกรรมการทุจริต**

- ▶ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๕๓๕/๒๕๖๐
- ▶ การกระทำของผู้ฟ้องคดีที่ถูกกล่าวหา นั้น ผู้บังคับบัญชาสามารถดำเนินการกับผู้ฟ้องคดีได้ ๓ ลักษณะ ประกอบด้วย การดำเนินการทางวินัย การออกคำสั่งให้ขาดใช้คำสั่งใหม่ทดแทน กรณีกระทำละเมิดอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ และการดำเนินคดีอาญา จึงเห็นว่า คดีพิพาทนี้ นอก. ได้สอบสวนและวินิจฉัยให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งนายก อบต. เนื่องจากเป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริต ในขณะที่ดำรงตำแหน่งนายก อบต. โดยอาศัยอำนาจตาม พรบ. สภาตำบลฯ มาตรา ๖๔ วรรคหนึ่งและวรรคสอง ส่วนการดำเนินคดีอาญานั้น เป็นอำนาจตรวจสอบของ กกก.ปชช. ตามมาตรา ๑๕ และมาตรา ๖๖ แห่ง พรบ.ว่าด้วยการป้องกันฯ ซึ่งเป็นมาตรการในเชิงลงโทษนักรการเมืองท้องถิ่นที่เข้ามาบริหารราชการส่วนท้องถิ่น โดยมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากที่กฎหมายกำหนด อันเป็นการดำเนินการกับผู้ฟ้องคดีที่เข้ามาบริหารงานราชการ ในทุกด้าน ทั้งด้านวินัย ด้านความรับผิดชอบ ละเมิด และด้านการลงโทษทางอาญา ทั้งนี้ เพื่อควบคุม กำกับให้ผู้เข้าสู่ตำแหน่งนักรการเมืองท้องถิ่น ได้พึงสังวรถึงการเข้ามาบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอย่างมีธรรมาภิบาล หากบริหารงานในทิศทางฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ต้องมีมาตรการดำเนินการดังกล่าว จึงเห็นว่า การที่ นอก. สอบสวนและวินิจฉัยการกระทำของผู้ฟ้องคดีตามที่ถูกกล่าวหา โดยไม่รอผลการไต่สวนของ กกก.ปชช. เพื่อส่งไปยังอัยการสูงสุดเพื่อฟ้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองก่อนนั้น เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว

**๔. ผู้มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง : ใครมีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งได้บ้าง
(การเข้าสู่ตำแหน่ง/คุณสมบัติ/ลักษณะต้องห้าม/การพ้นจากตำแหน่ง)**

- ▶ ๔.๓ การพ้นจากตำแหน่งของสมาชิกสภาท้องถิ่น
- ▶ (๑) ถึงคราวออกตามอายุของสภาหรือยุบสภา
- ▶ (๒) ตาย
- ▶ (๓) ลาออก โดยยื่นหนังสือต่อผู้กำกับดูแล
- ▶ (๔) ขาดประชุมสภาสามครั้งติดต่อกัน โดยไม่มีเหตุอันสมควร
 - การขาดประชุมสามครั้งโดยไม่มีเหตุอันควร (คำพิพากษาศาล ปค. สูงสุดที่ อ.๓๖๕/๕๔)
 - การขาดประชุมสามครั้งติดต่อกัน โดยมีเหตุอันสมควร (คำพิพากษาศาล ปค. สูงสุดที่ อ.๑๖๕/๒๕๔๘)
- ▶ (๕) มิได้อยู่ประจำในเขตเลือกตั้งที่ได้รับเลือกตั้งติดต่อกันเกินหกเดือน
- ▶ (๖) เป็นผู้มีส่วนได้เสีย โดยทางตรงหรือทางอ้อม
- ▶ (๗) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม
- ▶ (๘) สภามีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
- ▶ (๙) ราษฎรลงคะแนนเสียงถอดถอน

๔.๓ การพ้นจากตำแหน่งของสมาชิกสภาท้องถิ่น
ผู้มีส่วนได้เสียในสัญญา

- ▶ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๑๕/๒๕๕๕
- ▶ แม้นาง ก. จะเป็นภรรยาโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้ฟ้องคดี ซึ่งต้องมีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูซึ่งกันและกันตามมาตรา ๑๔๖๑ แห่ง ปพพ. และเป็นคู่สัญญาของเทศบาลตำบลก็ตาม แต่การพิจารณาว่า สมาชิกสภาเทศบาลผู้ใดจะเป็นผู้มีส่วนได้เสียหรือไม่นั้น จำต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงและพฤติการณ์เป็นกรณี ๆ ไป กรณีนี้ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งประธานสภาเทศบาลตำบล ซึ่งไม่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงที่จะสั่งอนุญาตและอนุมัติเกี่ยวกับราชการของเทศบาลตำบล และไม่ปรากฏหลักฐานอื่นว่า ผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์ที่แสดงให้เห็นว่าได้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด หรือใช้อำนาจหน้าที่อย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับนาง ก. ซึ่งเป็นภรรยาหรือใช้โอกาสในฐานะที่ตนดำรงตำแหน่งประธานสภาเทศบาลตำบลสร้างประโยชน์แก่ตนแต่อย่างใด กรณีจึงไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยอ้อมในสัญญาที่เทศบาลตำบลเป็นคู่สัญญาตามมาตรา ๑๘ ทวิ แห่ง พ.ร.บ. เทศบาล พ.ศ. ๒๕๕๖

๔.๓ การพ้นจากตำแหน่งของสมาชิกสภาท้องถิ่น
ผู้มีส่วนได้เสียในสัญญา

- ▶ ส.อบต. เป็นคู่สัญญากับ อบต. (คำพิพากษาศาล ปค. สูงสุดที่ อ. ๕๑๕/๒๕๕๕)
- ▶ ผู้ฟ้องคดียอมรับว่าเป็นผู้ลงนามในเอกสารใบสั่งจ้าง เอกสารใบคำร้องขอรับเงิน เรื่อง ขอรับเงินค่าจ้างเหมาเช่าเครื่องเสียง และเอกสารใบสำคัญรับเงิน ซึ่งเอกสารทั้ง ๓ ฉบับเป็นการลงนาม ในฐานะผู้รับจ้าง ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นสมาชิกสภา อบต. ซึ่งถือว่า เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ก่อนลงนามเอกสารใดๆ ควรจะต้องใช้วิจารณญาณและได้อ่านเอกสารนั้นๆ ก่อนที่จะลงนาม ยังเป็นการกระทำแทนผู้อื่นแล้วยังต้องใช้ความระมัดระวังยิ่งขึ้น การที่ผู้ฟ้องคดีเป็นสมาชิกสภา อบต. จึงควรต้องรู้ว่าคุณสมบัติและข้อห้ามของสมาชิกสภา อบต. มีอย่างไรบ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อห้ามในการเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่า โดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่ อบต. นั้นเป็นคู่สัญญา ซึ่งมีผลทำให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภา อบต. สิ้นสุดลง หากผู้ฟ้องคดีเป็นผู้กระทำการแทนผู้รับจ้าง ผู้ฟ้องคดีก็ควรกระทำการแทนในฐานะผู้รับมอบอำนาจมิใช่แสดงตนเป็นผู้รับจ้างเสียเอง เมื่อผู้ฟ้องคดีลงนามในเอกสารใบสั่งจ้าง ใบคำร้องขอรับเงิน และใบสำคัญรับเงิน รวมเอกสาร ๓ ฉบับ ในฐานะผู้รับจ้างเหมาเช่าเครื่องเสียง โดยมีได้ถูกข่มขู่ บังคับแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงตกเป็นคู่สัญญา จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่า โดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญากับ อบต. ตาม พ.ร.บ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๔๗ ตรี วรรคหนึ่ง (๖)

๔.๓ การพ้นจากตำแหน่งของสมาชิกสภาท้องถิ่น

ผู้มีส่วนได้เสียในสัญญา

- ▶ คำพิพากษาศาล ปค. สูงสุดที่ อ. ๖๘๔/๒๕๖๑
- ▶ เมื่อภรรยาของผู้ฟ้องคดีได้เข้าเป็นคู่สัญญาหรือเข้ากระทำการให้แก่เทศบาล โดยภรรยาของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ลงนามในใบเสนอราคา ใบสั่งจ้าง ใบสั่งของ หนังสือส่งงานจ้าง บิลเงินสด และเป็นผู้ลงนามรับเงินในฎีกาเบิกจ่ายเงิน ซึ่งมีเทศบาลเป็นคู่สัญญานั้น ผู้ฟ้องคดีได้รับทราบกรณีดังกล่าว และก่อนนิติสัมพันธ์กับเทศบาลโดยภรรยาของผู้ฟ้องคดีเข้ากระทำการเป็นคู่สัญญาหรือเข้ากระทำการให้แก่เทศบาล ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีส่วนได้เสีย โดยทางอ้อมในสัญญาหรือกิจการที่กระทำกับเทศบาล ซึ่งเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๘ ทวิ แห่ง พรบ.เทศบาลฯ การที่ ผวจ. มีคำวินิจฉัยให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลในสมัยปัจจุบัน เนื่องจากเป็นผู้มีส่วนได้เสียทางอ้อมในสัญญาที่กระทำกับเทศบาลตั้งแต่วันที่ ๙ พ.ย.๒๕๕๒ ที่ภรรยาของผู้ฟ้องคดีเข้าเป็นคู่สัญญากับเทศบาล และให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นเนื่องจากมีส่วนได้เสียทางอ้อมในสัญญาที่กระทำกับเทศบาลยังไม่ถึงกับนับแต่วันที่ ๙ พ.ย.๒๕๕๒ ถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๕ พ.ย. ๒๕๕๕ จึงชอบแล้ว

๔.๓ การพ้นจากตำแหน่งของสมาชิกสภาท้องถิ่น

ผู้มีพฤติกรรมทุจริต

- ▶ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๐๗/๒๕๖๐
- ▶ เมื่อประมวลข้อเท็จจริงและพฤติกรรมของนาย พ. แล้วจึงเชื่อว่า การกระทำของนาย พ. เป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเอง **จึงเป็นพฤติกรรมในทางทุจริต**ตามมาตรา ๔๗ ทวิ (๒) แห่ง พ.ร.บ. สภาตำบลฯ กรณีย่อมเป็นการแสดงให้เห็นว่า นอก. มีความเห็นว่า นาย พ. ได้กระทำผิดตามข้อกล่าวหาและพยานหลักฐานพอฟ้อง จึงไม่มีเหตุผลใดที่ นอก. จะวินิจฉัยสมาชิกภาพของนาย พ. แตกต่างออกไปว่ายังไม่มีพฤติกรรมในทางทุจริต คำวินิจฉัยของ นอก. เกี่ยวกับการสิ้นสุดสมาชิกภาพนาย พ. จึงเป็นการใช้ดุลพินิจไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง ดังนั้น การที่ นอก. มีหนังสือแจ้งผลการวินิจฉัยสมาชิกภาพสมาชิกสภา อบต. รายนาย พ. ว่ายังไม่มีพฤติกรรมทางทุจริต จึงเป็นการออกคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาเพิกถอนคำวินิจฉัยของ นอก. โดยมีข้อตั้งเกล้าว่า นอก. ควรปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบและวินิจฉัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของนาย พ. ให้ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คดีถึงที่สุด นับ ชอบแล้ว

๔.๓ การพ้นจากตำแหน่งของสมาชิกสภาท้องถิ่น

สภาฯ มีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพเนื่องจากมีพฤติกรรมนำมาซึ่งความเสื่อมเสียหรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่ อปท.หรือกระทำการอันเสื่อมเสียประโยชน์ของ อปท.

- ▶ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔๗๘/๒๕๖๑
- ▶ การพิจารณาว่าสมาชิกสภา อบต. ผู้ถูกร้องเรียนมีพฤติกรรมที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียหรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่ อบต. หรือไม่ จะต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น โดยต้องพิจารณาว่าพฤติกรรมของผู้ถูกร้องเรียนตามที่ถูกร้องเรียนนั้นถือเป็นประพฤตินทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ อบต. หรือสภา อบต. หรือไม่เป็นสำคัญ เมื่อผู้ถูกร้องเรียนยอมรับว่าได้กระทำอนาจารโดยใช้กำลังประทุษร้ายแก่ผู้เสียหายซึ่งเป็นราษฎร ในหมู่บ้านจริง แม้การดำเนินคดีอาญาจะ ได้ยุติ ไปโดยศาลมีคำพิพากษายกฟ้อง แต่การยกฟ้องนั้นสืบเนื่องมาจากผู้เสียหายและผู้ถูกร้องเรียนได้ตกลงประนีประนอมยอมความกัน โดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้ถูกร้องเรียนจึงย่อม ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าตน ไม่มีพฤติกรรมตามที่ถูกร้องเรียน ดังนั้น การที่ สภา อบต. มีมติให้สมาชิกสภา อบต.ผู้ถูกร้องเรียนพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากเห็นว่ามีความประพฤติที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ อบต.ที่ดำรงอยู่ จึงชอบด้วย กม.

๔.๓ การพ้นจากตำแหน่งของสมาชิกสภาท้องถิ่น

สภาท้องถิ่นมีมติให้สมาชิกพ้นจากสมาชิกภาพโดยไม่ชอบ

- ▶ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๑๘/๒๕๕๕
- ▶ เมื่อประธานสภาเทศบาลฯ ได้รับมติขอลี้ภัยให้สภาเทศบาลมีมติให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลแล้วเมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๑ และได้มี นส. ลงวันที่ ๗ พ.ค. แจ้งรองประธานสภาเทศบาลและสมาชิกสภาเทศบาลทุกคน เพื่อนัดประชุมสภาเทศบาล ในวันอังคารที่ ๑๑ พ.ค. พร้อมแนบวาระการประชุมซึ่งบรรจุมติขอลี้ภัยของผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งไว้ในระเบียบวาระที่ ๔ โดยไม่ปรากฏรายละเอียดแห่งพฤติกรรมของผู้ฟ้องคดีตามที่กล่าวอ้างในแบบขอเสนอญัตติว่าทำให้เกิดความเสื่อมเสีย ทำให้เกิดความแตกแยกความสามัคคีในกลุ่มองค์การหรือทำให้เกิดปัญหาตามมากรมายอย่างไร หรือมีพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวตามญัตติดังกล่าวอย่างไร ... กรณีจึงถือได้ว่า ประธานสภาเทศบาล ไม่ได้ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสได้โต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนไม่น้อยกว่า ๒ วัน ก่อนวันประชุมสภาตาม มาตรา ๓๑ พรบ.วิชิปฏิบัติราชการทางปกครอง

๔.๓ การพ้นจากตำแหน่งของสมาชิกสภาท้องถิ่น สภาท้องถิ่นมีมติให้สมาชิกพ้นจากสมาชิกภาพโดยไม่ชอบ

- ▶ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๑๘/๒๕๕๕
- ▶ เมื่อปรากฏว่าสภาเทศบาลมีสมาชิกจำนวน ๑๒ คน กรณีจึงต้องมีสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่า ๔ คน เข้าชื่อเป็นผู้เสนอและจะต้องมีสมาชิกอย่างน้อยจำนวน ๒ คน เป็นผู้รับรอง แต่จากข้อเท็จจริง นาย ข. สมาชิกสภาเทศบาล ได้เสนอญัตติขอให้สภาเทศบาลมีมติถอดถอนผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาล โดยมีผู้เสนอเพียง ๑ คน และมีผู้รับรองจำนวน ๑ คน **จึงเป็นการเสนอญัตติที่ขัดต่อมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พรบ.เทศบาลฯ และข้อ ๓๘ วรรคหนึ่ง และข้อ ๕๔ วรรคหนึ่ง ของ ระเบียบ มท.ว่าด้วยข้อบังคับการประชุมฯ** และถึงแม้สภาเทศบาลจะอ้างว่า ประธานสภาเทศบาลได้สอบถามไปยังผู้มีรายชื่อตามแบบเสนอญัตติแล้ว ได้รับคำยืนยันว่าทุกคนเป็นผู้เข้าชื่อร่วมเสนอญัตติทำให้มีผู้เข้าชื่อร่วมเสนอญัตติไม่น้อยกว่า ๔ คน ก็ตาม แต่การเสนอญัตติดังกล่าวก็ยังลงขาดสมาชิกสภาเทศบาลรับรองอีกอย่างน้อย ๒ คน

๔.๓ การพ้นจากตำแหน่งของสมาชิกสภาท้องถิ่น

- ▶ พรบ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นฯ พ.ศ. ๒๕๖๒
- ▶ มาตรา ๑๘ ในกรณีที่มีการสั่งหรือคำวินิจฉัยให้ผู้บริหารท้องถิ่น ประธานหรือรองประธานสภาท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งไม่ว่าด้วยเหตุใด เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ดำเนินการให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างแล้ว แม้ภายหลังศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งว่าคำสั่งหรือคำวินิจฉัยให้พ้นจากตำแหน่งเป็นไปโดยไม่ชอบ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลดังกล่าวไม่มีผลกระทบต่อ การเลือกตั้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ดำเนินการไปแล้ว

๕. การจัดการเลือกตั้ง

- ▶ ๕.๑ การประกาศให้มีการเลือกตั้ง
- ▶ ๕.๒ การรับสมัครรับเลือกตั้ง
- ▶ ๕.๓ การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
- ▶ ๕.๔ ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง
- ▶ ๕.๕ ค่าใช้จ่ายในการจัดการเลือกตั้ง
- ▶ ๕.๖ การออกเสียงลงคะแนน
- ▶ ๕.๗ การประกาศผลการเลือกตั้ง

๕. การจัดการเลือกตั้ง

- ▶ ๕.๑ การประกาศให้มีการเลือกตั้ง
- ▶ **มาตรา ๑๒** เมื่อมีกรณีที่ต้องมีการเลือกตั้ง ให้ ผอ.การเลือกตั้งประจำ อปท. โดยความเห็นชอบของ ผอ.การเลือกตั้งประจำจังหวัด ประกาศให้มีการเลือกตั้ง การประกาศอย่างน้อยต้องมีเรื่อง ดังต่อไปนี้
 - ๑. วันเลือกตั้ง
 - ๒. วันรับสมัครเลือกตั้ง ซึ่งให้มีการเริ่มรับสมัครไม่เกิน ๑๐ วันนับแต่ประกาศให้มีการเลือกตั้ง และต้องกำหนดวันรับสมัครไม่น้อยกว่า ๕ วัน
 - ๓. สถานที่รับสมัครเลือกตั้ง
 - ๔. จำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นที่จะมีการเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้ง หรือผู้บริหารท้องถิ่นในเขตเลือกตั้ง
 - ๕. จำนวนเขตเลือกตั้ง ซึ่งต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับอำเภอหรือตำบลหรือเขตท้องถิ่นที่อยู่ภายในเขตเลือกตั้ง
- ▶ ๖. หลักฐานการสมัครรับเลือกตั้ง

๕. การจัดการเลือกตั้ง

▶ ๕.๒ การรับสมัครเลือกตั้ง

- ▶ **มาตรา ๕๑** ในการสมัครรับเลือกตั้งให้ผู้สมัครยื่นใบสมัครต่อ ผอ.การเลือกตั้งประจำ อปท. พร้อมทั้งหลักฐานการสมัครและค่าธรรมเนียมการสมัครตามที่ กกต. กำหนด หลักฐานการสมัครตามวรรคหนึ่ง **ผู้สมัครต้องยื่นหลักฐานแสดงการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นเวลาติดต่อกันสามปีนับถึงปีที่สมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัคร** เว้นแต่เป็นผู้ไม่ได้เสียภาษีเงินได้ ให้ทำหนังสือยืนยันการไม่ได้เสียภาษี พร้อมทั้งสาเหตุแห่งการไม่ได้ภาษี

...

๕. การจัดการเลือกตั้ง

▶ ๕.๒ การรับสมัครเลือกตั้ง

- ▶ **มาตรา ๕๒** ... ให้ ผอ.การเลือกตั้งประจำ อปท. ตรวจสอบความถูกต้องของการสมัครและสิทธิการสมัครรับเลือกตั้ง คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม รวมทั้งให้ประกาศจัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งภายใน ๗ วัน นับแต่วันปิดรับสมัคร
- ▶ **มาตรา ๕๓** เมื่อ ผอ.การเลือกตั้งประจำ อปท. ได้ออกหลักฐานการรับสมัครรับเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครแล้ว ผู้สมัครจะถอนการสมัครมิได้
- ▶ **มาตรา ๕๔** ให้กำหนดหมายเลขประจำตัวผู้สมัครเรียงตามลำดับก่อนหลังในการมายื่นใบสมัคร ถ้ามีผู้สมัครมาพร้อมกันหลายคนและไม่อาจตกลงกันได้ให้ใช้วิธีจับสลากระหว่างผู้สมัครที่มาพร้อมกัน และเมื่อได้รับหมายเลขแล้วเปลี่ยนแปลง

๕. การจัดการเลือกตั้ง

- ▶ **๕.๓ การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง**
- ▶ **มาตรา ๑๓** ให้ผู้อำนวยการทะเบียนกลางตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรมีหน้าที่จัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้งจากทะเบียนรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง...ให้ถูกต้องตามความจริง
- ▶ **มาตรา ๔๓** เมื่อได้มีประกาศให้มีการเลือกตั้งแล้ว ให้ ผอ.การเลือกตั้งประจำอปท. ตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้ง...ให้ถูกต้องตามความจริง และประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งไว้โดยเปิดเผย... ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่ายี่สิบห้าวัน และแจ้งรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้เข้าบ้านทราบก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

๕. การจัดการเลือกตั้ง

- ▶ **๕.๔ ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง**
- ▶ **มาตรา ๖๐** ให้ ผอ.การเลือกตั้งประจำจังหวัดประกาศกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัคร ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่ กกต. กำหนด...
- ▶ **ห้ามมิให้ผู้สมัคร** ใช้จ่ายในการเลือกตั้งเกินจำนวนเงินค่าใช้จ่ายที่กำหนดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง แล้วแต่กรณี **จำนวนเงินค่าใช้จ่ายดังกล่าวให้รวมถึง** บรรดาเงินที่บุคคลอื่นได้จ่ายหรือรับว่าจะจ่ายแทน และทรัพย์สินที่บุคคลอื่นได้นำมาให้ใช้หรือยกให้โดยไม่คิดค่าตอบแทน ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัคร โดยผู้สมัครรับรู้หรือยินยอม...
- ▶ บรรดาเงินที่บุคคลอื่นได้ใช้จ่ายในการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครและผู้สมัครได้รับทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้ว ให้ถือว่าเป็นจำนวนเงินค่าใช้จ่ายที่ผู้สมัครรับรู้หรือยินยอมตามวรรคสาม...

๕. การจัดการเลือกตั้ง

- ▶ **๕.๕ ค่าใช้จ่ายในการจัดเลือกตั้ง**
- ▶ มาตรา ๑๔ ... ให้ อปท.รับผิดชอบในค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งทั้งหมด เว้นแต่ค่าใช้จ่ายของ กกต.และ ผอ.การเลือกตั้งประจำจังหวัด
- ▶ ในกรณีที่ อปท. ไม่มีรายได้ไม่เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ให้กรมพิจารณาจัดสรรเงินอุดหนุน ให้ อปท. นั้นตามความจำเป็น

ไม่เปิดเผยข้อมูล ID ความลับ ๕๕๑ ๖/๖๕๕

๕. การจัดการเลือกตั้ง

- ▶ **๕.๖ การออกเสียงลงคะแนน**
- ▶ มาตรา ๓๖ การออกเสียงลงคะแนนให้กระทำโดยวิธีการดังต่อไปนี้
- ▶ ๑. การลงคะแนน โดยใช้บัตรเลือกตั้ง
- ▶ ๒. การลงคะแนน โดยวิธีอื่นที่มีใช้การใช้บัตรเลือกตั้ง
- ▶ มาตรา ๓๘ ในวันเลือกตั้งให้เปิดการออกเสียงลงคะแนนตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ น. ถึงเวลา ๑๗.๐๐ น. แต่ในกรณีที่เห็นสมควรเพื่อประโยชน์ในการจัดการเลือกตั้งให้เรียบบร้อย กกต. จะกำหนดเวลาการออกเสียงลงคะแนนสำหรับ อปท. ใดเป็นอย่างอื่นก็ได้ แต่ต้องมีเวลาการออกเสียงลงคะแนนไม่น้อยกว่า

ไม่เปิดเผยข้อมูล ID ความลับ ๕๕๑ ๖/๖๕๕

๕. การจัดการเลือกตั้ง

- ▶ **๕.๗ การประกาศผลการเลือกตั้ง**
- ▶ **มาตรา ๑๐๖** เมื่อ ผอ.การเลือกตั้งประจำจังหวัดได้รับรายงานผลการนับคะแนนเลือกตั้ง... แล้วเห็นว่าการเลือกตั้งและการนับคะแนนเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้รายงานต่อ กกต.เพื่อประกาศผลการเลือกตั้ง
- ▶ **มาตรา ๑๑** ... เมื่อ กกต. ตรวจสอบเบื้องต้นแล้วมีเหตุอันควรเชื่อว่าการเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ประกาศผลการเลือกตั้งนั้น **ภายในสามสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง**

๖. การโต้แย้งคัดค้านการเลือกตั้ง

- ▶ **มาตรา ๑๑๓** ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือผู้สมัครมีสิทธิยื่นคัดค้านต่อ กกต. ว่า การเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้งหรือที่ตนสมัครรับเลือกตั้งแล้วแต่กรณี มิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ... อาจยื่นคัดค้านได้ตั้งแต่วันที่ประกาศให้มีการเลือกตั้งจนถึง ๓๐ วัน นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง
- ▶ **มาตรา ๑๑๔** ... ในกรณีมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมไม่ว่าจะมีผู้ร้องเรียนกล่าวโทษหรือไม่ ให้ กกต. ดำเนินการสืบสวนหรือไต่สวนให้แล้วเสร็จ และประกาศผลการเลือกตั้งหรือจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ หรือดำเนินการอื่นที่จำเป็นแล้วแต่กรณีโดยเร็ว แต่ต้องไม่ช้ากว่าหกสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง

๖. การโต้แย้งคัดค้านการเลือกตั้ง

- ▶ **มาตรา ๑๐๗** ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง ถ้า กกต. สืบสวนหรือไต่สวนแล้วเห็นว่า มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า ผู้สมัครผู้ใดกระทำการอันเป็นเหตุให้การเลือกตั้งนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า ผู้สมัครผู้ใดก่อให้เกิดอันตรายหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลอื่นกระทำการดังกล่าว หรือรู้ว่ามี การกระทำความผิดแล้ว ไม่ดำเนินการเพื่อระงับการกระทำนั้น ให้ กกต. ตั้งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครที่กระทำการเช่นนั้นทุกรายไว้เป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่ กกต. มีคำสั่ง
 - คำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นที่สุด...
 - ในกรณีที่มิคำสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา นี้ภายหลังวันออกเสียงลงคะแนนแต่ก่อนวันประกาศผลการเลือกตั้ง และผู้สมัครที่ถูกระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งที่ได้คะแนนเลือกตั้งในลำดับที่ได้รับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น ให้ กกต. สั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่

๖. การโต้แย้งคัดค้านการเลือกตั้ง

- ▶ **มาตรา ๑๐๘** เมื่อมีการดำเนินการตามมาตรา ๑๐๗ แล้ว ให้ กกต. ยื่นคำร้องต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคที่มีเขตอำนาจเพื่อพิจารณา ในกรณีที่ศาลพิพากษาว่าผู้นั้นกระทำผิดตามมาตรา ๑๐๗ ให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นเป็นเวลาสิบปี
- ▶ **เมื่อประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว**ปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผลการเลือกตั้งเกิดจากการเลือกตั้งที่มีได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้ กกต. ยื่นคำร้องต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคเพื่อพิจารณา ในกรณีที่ศาลวินิจฉัยว่า ผลการเลือกตั้งเกิดจากการเลือกตั้งที่มีได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้ศาลสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่สำหรับการเลือกตั้งนั้น และสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้ที่กระทำการอันเป็นเหตุให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมเป็นเวลาสิบปี
- ▶ เมื่อศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคมีคำสั่งรับคำร้องตามวรรคสองไว้พิจารณาแล้ว ให้ผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น แล้วแต่กรณี หยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลจะพิพากษาว่าผู้นั้นมิได้กระทำความผิด...

๗. ความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

- ▶ ๗.๑ ความผิดฐานขัดขวาง หน่วงเหนี่ยว ไม่ให้ความสะดวกในการ ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
- ▶ มาตรา ๑๑๗ ผู้ใดขัดขวาง หน่วงเหนี่ยว หรือไม่ให้ความสะดวกโดยไม่มีเหตุอันสมควร ในการ ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ
- ▶ ๗.๒ ความผิดฐานทำให้ผู้อื่นเข้าใจผิดว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำความผิดตาม กม.เลือกตั้ง
- ▶ มาตรา ๑๑ ผู้ใดกระทำการอันเป็นเท็จ เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจผิดว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี

๗. ความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

- ▶ ๗.๓ ความผิดฐานลงสมัครรับเลือกตั้ง โดยรู้ว่าคุณคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม
- ▶ มาตรา ๑๒๐ ผู้ใดลงสมัครรับเลือกตั้ง โดยรู้อยู่แล้วตนเป็นผู้ขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้าม ในการสมัครรับเลือกตั้ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดยี่สิบปี
- ▶ ๗.๔ ความผิดฐาน จนท.ของรัฐ ใช้ตำแหน่งหน้าที่กระทำการใด ๆ อันเป็นคุณหรือเป็น โทษแก่ผู้สมัคร
- ▶ มาตรา ๖๕ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ใช้ตำแหน่งหน้าที่กระทำการใด ๆ อันเป็นคุณหรือเป็น โทษแก่ผู้สมัคร เว้นแต่เป็นการกระทำตามหน้าที่และอำนาจ
- ▶ มาตรา ๑๒๖ วรรคสอง ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๕ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดยี่สิบปี

๗. ความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

- ▶ ๗.๕ ความผิดฐานผู้สมัครไม่ยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายต่อ กกต. ภายในระยะเวลาที่กำหนดหรือยื่น โดยไม่ถูกต้องครบถ้วน
- ▶ มาตรา ๑๒๘ ผู้สมัครผู้ใดไม่ยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายต่อ กกต. ภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือจงใจยื่นเอกสารหรือหลักฐานไม่ถูกต้องครบถ้วน... ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี
- ▶ ถ้าบัญชีรายรับและรายจ่ายที่ยื่นเป็นเท็จ ผู้สมัครต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดสิบปี

๗. ความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

- ▶ ๗.๖ ความผิดฐานจ่าย แจก หรือให้เงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

มาตรา ๕๑ ห้ามมิให้ผู้ใดจ่าย แจก หรือให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อจูงใจมิให้ไปออกเสียงลงคะแนน หรือกระทำการใด เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ไปออกเสียงลงคะแนน

ผู้ใดมีบัตรประจำตัวประชาชนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้อื่นตั้งแต่สองคนขึ้นไปไว้ในความครอบครอง โดยไม่มีเหตุอันสมควรในระหว่างวันประกาศให้มีการเลือกตั้งถึงวันถัดจากวันเลือกตั้ง ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำการตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๓๖ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดสิบปี